

maatte blive ved sin Fabrikation, men der er rigtignok saare liden Chance for, at Værket kan høre sig til den Høide, et Krudtværk nu bør have; jeg veed ikke engang, om det er konstrueret saaledes, at der er nogenlunde tilstrækkelig Sikkerhed mod nye Explosioner; der har i hvert Fald, saa vidt mig bekjendt, ikke været noget som helst jagtlyndigt Tilsyn med Opførelsen af de nye Bygninger. Jeg mener altsaa, at saaledes som Vædringsforslaget er stillet, nemlig at man skal give en Gave til Fabrikant Drøhse, for at han kan fortsætte Fabrikationen paa Donse, er det uheldigt, og jeg kan derfor ikke Andet end, som jeg nu har gjort, udtale mig imod det.

Ordføreren (Tauber): Det vilde have forekommet mig naturligere, om det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgfreds (Berg), naar han endelig vilde stille et saadant Forslag som det her foreliggende, havde stillet det til Finantslovens 3die Behandling, hvor der jo forelaa Forslag fra den høitæredede Minister om en større Bevilling til Frederiksværk Krudtværk; da vilde disse to Spørgsmaal være blevne forhandlede i Forbindelse med hinanden. Nu derimod, da det ene Spørgsmaal alt er afgjort for iaar, kræver den ærede Forslagsstiller, at vi skulle afgjøre Spørgsmaalet om Donse Krudtværk endnu iaar paa Tillægsbevillingsloven, uagtet denne jo egentlig talt kun gjælder for det Finantsaar, der udløber om en halv Snes Dage, og der fornuftigvis ikke kan være Tale om at yde 5 000 Kr. til Hr. Drøhse i Løbet af dette Finantsaar, med mindre man vil forudsætte, at Meningen er, at de skulle ydes uden foregaaende Undersøgelse og uden Prøvelse af, hvorvidt de virkelig vilde komme Værket tilgode eller ei. Det er et Forslag, som i Virkeligheden henhørte under Finantsloven, og jeg vilde derfor have anset det for rigtigt, om det ærede Medlem havde stillet det dengang, men da var det ærede Medlem veltilfreds med at opnaa den ene Del af Sagen, nemlig med Hensyn til Bevillingen til Frederiksværk, hvorimod han nu her drager den anden Side, som ligger ham jærlig paa Hjerte, frem, nemlig den personlige. Det, der her er Tale om, er, hvorvidt man af personlig Interesse for Hr. Drøhse skal beslutte sig til at yde Bidrag til Donse Krudtværks Gjenopførelse. Jeg tror imidlertid, at disse to Spørgsmaal maa vel holdes ude fra hinanden. Den Interesse og det Humanitets-hensyn, man fra alle Tider er enig om at tage overfor Hr. Drøhse, maa holdes uden-

for Spørgsmaalet om, hvorvidt vi skulle yde Bidrag til Donse Krudtværks Gjenoprettelse eller ikke, og hvorvidt vi derved skulde komme ind paa til en vis Grad atter at binde os til dette Krudtværk, hvorved vi jo uagtet Alt, hvad den ærede Forslagsstiller siger, om end ikke fuldstændigt saa dog til en vis Grad, vilde komme til at præjudicere Spørgsmaalet om Frederiksværks Udvidelse, hvorom Udvalget jo ikke har taget nogen Bestemmelse, men som det heller ikke paa nogen Maade er enigt om at modsætte sig. Den ærede Forslagsstiller synes dog altsaa at være stemt for, at vi skulle have 2 Krudtværker. Dette er et Spørgsmaal, som ikke foreligger i samme Skikkelse nu som tidligere, tidligere er man gaaet ind paa ved hmaa Bidrag at vedligeholde Donse Krudtværk, hvorimod der nu i Virkeligheden vilde blive Spørgsmaal om, hvorvidt man vil have 2 Krudtværker, og om Staten skal yde bethdeligt Bidrag dertil. Det Spørgsmaal stiller sig da meget tvivlsomt for mig, om man ikke, i saa Tilfælde vilde staae sig ved at have eet istedetfor to Krudtværker. Jeg skal imidlertid ikke komme ind paa dette Spørgsmaal, da vi jo ere enige om at udsætte det, og da det jo meget godt kan blive staaende i Bero indtil næste Samling, men i Virkeligheden vilde vi jo til en vis Grad komme til at afgjøre dette Spørgsmaal, hvis vi strax besluttede os til at yde Bidrag til Donse Krudtværk. Lad os undersøge, hvad det er, vi skulde Hr. Drøhse. Vi skulde ham den Humanitet, som man skulder en Mand, som man har staaet i Forretningsforbindelse med i en lang Mærætte. Jeg vil ikke tale om 150 Mar, thi saa gammel tror jeg ikke, at Hr. Drøhse er, og de tidligere Giere af Værket komme os jo ikke særlig ved, men vi have ialtfald i en Menneskealder staaet i Forbindelse med Hr. Drøhse, og den Humanitet, som kan kræves af os, er da den, at vi betragte ham som en gammel Embedsmand, som vi ere moralsk forpligtede til at pensionere paa en sømmelig Maade. Jeg mener ikke, at vi til det Yderste skulle efterkomme den Fordring, som Hr. Drøhse har stillet, thi han kræver ikke mindre end Ministerpension for sig selv og noget Mere end Ministerentpension for sin eventuelle Enke, men jeg mener, at vi bør give ham en passende rimelig Understøttelse efter de givne Forhold. Derimod have vi hverken nogen moralsk eller nogen anden Forpligtelse til at restituere nogen Formue for ham, og det for det Første af den Grund, at Manden i Virkeligheden ikke har havt nogen Formue, thi han har altid staaet paa svage Fødder i økonomisk Henseende, og dernæst fordi